
Az Erdélyi Magyar Néppárt álláspontja a választási törvények módosításával kapcsolatban

2015. 3. 27.

A Néppárt üdvözli azt a felbuzdulást, amellyel a Parlament – a közbeszédet újabban meghatározó államelnök és pártja, az új PNL nyomására – napirendre tűzte a román politikai rendszert és demokráciát meghatározó törvények (választási törvények, párttörvény, pártfinanszírozási törvény) módosítását. Az alábbi szempontokat és javaslatokat ajánljuk a törvényhozó figyelmébe.

Párttörvény

A Néppárt üdvözli az alkotmánybíróság döntését, amely Európa egyik legantidemokratikusabb párttörvényének általunk (és nem mellékesen a Velencei Bizottság által is) régóta kifogásolt pontjait nyilvánította alkotmányellenesnek. A pártalakítási feltételek (25 ezer támogató aláírás, 18 megyéből) diszkriminatívak elsősorban a kisebbségi nemzeti közösségek és a regionális közösségek számára, tehát a párttörvény módosítása során ezt a kérdést mindenképpen rendezni kell. A szabályok teljes fellazítása (3 személy is elegendő egy politikai párt bejegyzéséhez) viszont könnyen káros eredményezhet a politikai rendszerben.

Ezért a Néppárt racionális feltételrendszer bevezetését javasolja, a pozitív európai példák alapján.

Pártfinanszírozási törvény

A Néppárt elégedetten nyugtázza, hogy a Parlament a törvényesség, esélyegyenlőség és átláthatóság elvei szerint próbálta meg újragondolni a politikai pártok finanszírozásának törvényét. Külön üdvözli a választási kampányok költségeinek felső határát rögzítő intézkedést, amely visszafoghatja a pazarlást a kampányok során (ami egyébként az országos nagykorruptió egyik fő „motivációja”), valamint a kampánycöltségek állami támogatásának lehetőségét, főleg azon előírást, amely nem csak országos, hanem választókerületi (megyei) eredményhez köti azt.

Parlamenti választási törvény

A Néppárt egyetért azzal, hogy a jelenlegi – hamis egyéni választókerületi – parlamenti választási rendszer kudarcot vallott és módosítani kell. Bár a legalkalmasabb egy vegyes – a magyar vagy a német modell szerinti egyéni és arányos listás – rendszer lenne, elfogadhatónak tartjuk a 2004-es megyei listás rendszerhez való visszatérést is, amelyben konszenzus alakult ki a jelenlegi parlamenti pártok között, amennyiben abban biztosítatnak a következő elvek:

Az igazságos képviselő elve - a természetes választókerületi küszöb bevezetése

Amennyiben egy választási szereplő (politikai párt, szövetség vagy egyéni jelölt) egy választókerületben (megyében) egy mandátumhoz szükséges szavazatszámot összegyűjt, vagyis átlépi a „természetes küszöböt”, az kapja is meg azt a mandátumszámot abban a választókerületben, amennyi jár neki, függetlenül attól, hogy országos szinten elérte-e vagy nem a bejutási küszöböt. Így a választókerület (megye) képviselőjének összetétele közelebb kerül a

választói akarathoz.

Az arányosság elvének igazságos alkalmazása - az országos alternatív küszöb bevezetése

Az ily módon mandátumhoz jutott, tehát ezáltal parlamenti párttá váló politikai szereplő részesedjen, a többi, az országos küszöböt (jelenleg 5%) átlépő párthoz hasonlóan az országos eredményeivel arányos mandátum-visszaosztásból akkor is, ha nem érte el az országos küszöböt. Ez az előírás esélyt ad a kis regionális pártoknak is a parlamenti képviselőkhöz és ebből következően a regionális érdekek hatékonyabb megjelenítéséhez a törvényhozásban.

A demokráciához és a politikai sokszínűséghez való jog érvényesítése a számbeli kisebbségben élő nemzeti közösségek esetében etnikai arányosság elvének bevezetésével

Az arányosság elvének mechanikus alkalmazása a kisebbségi közösségek esetében vagy a képviselő elvesztéséhez (a bejutási küszöb alá kerülés) vagy demokrácia-deficithez (a képviselő megtartása érdekében az egypártrendszer választása) vezethet. A „képviselet **vagy** demokrácia” dilemmára a helyes válasz a „képviselet **és** demokrácia”. A megoldás az etnikai arányosság elvének alkalmazása a kisebbségi közösségek esetében: a kisebbségi közösségek politikai szervezetei a közösség számára népszámlálási adatok szerint megállapított, elkülönített parlamenti mandátumokért versenyeznek, a választási törvényben megállapított szabályok szerint. A jelenleg érvényes képviselői norma (70 ezer lakos után jár egy képviselőházi, illetve 160 ezer lakos után egy szenátusi mandátum), valamint a 2011-es népszámlálás hivatalos adatai szerint a nemzeti közösségeknek járó mandátumok számát az 1. sz. melléklet tartalmazza. Számaránya szerint két etnikai-nemzeti közösségnek jár egynél több mandátum, ezek a magyar és a roma közösség. A többi közösségnek csak a pozitív diszkrimináció elvének – amúgy helyes és kívánatos – alkalmazásával jut egy-egy mandátum, az eddigi gyakorlat szerint.

Ezért a parlamenti választási törvény kidolgozásánál a Néppárt az alábbi megoldást ajánlja a törvényhozásnak:

- Tartsák meg az eddigi pozitív diszkriminációs gyakorlatot – az egy mandátumot, amelyhez minden megyéből lehet szavazatot gyűjteni – azon kisebbségi közösségek esetében, amelyek száma a képviselői küszöb alatt van; az esélyegyenlőség jegyében töröljék a jelenleg parlamenti képviselővel nem rendelkező kisebbségi érdekvédelmi szervezetek diszkriminálását, pontosabban a közhasznúság kötelezettségét ezen szervezetek számára – ezen előírás eddig is számos visszaélésre adott alkalmat. Csatlakozunk azokhoz a civil szervezetekhez, akik ezt megfogalmazták.
- A magyar és a roma közösségek pártjai vagy politikai-érdekvédelmi szervezetei a számukra elkülönített mandátumokért versenyeznek.
 - A mandátumszámok felső határát a táblázatban foglalt adatok tartalmazzák, amelyet akkor osztanak ki teljes egészében, amennyiben ezen közösségek választópolgárainak a részvételi aránya (amelyet hivatalosan magukat „magyar” illetve „roma” szervezeteknek valló választási szereplőkre leadott szavazatokból határoznak meg) eléri az országos részvételi arányt.
 - Amennyiben ez az országos átlag alatt van, akkor a kiosztandó mandátumok száma arányosan csökken. Ezáltal biztosítható a mandátumok legitimitásának azonossága.
 - A mandátumokat a magyar, illetve a roma etnikumhoz tartozó lakosság sűrűsége szerint osztják el a választókerületek (megyék) szerint (2. sz. melléklet), ezek a mandátumszámok levonódnak a parlament létszámát meghatározó, megyékre lebontott mandátumszámokból, ellentétben a többi nemzeti közösségnek járó egy-egy mandátum esetével, amely a létszám felett értendő.
 - Az a kisebbségi szervezet jut mandátumokhoz, amely eléri a valamelyik választókerületben a természetes küszöböt (az egy mandátumhoz szükséges szavazatszámot); ha ezt teljesíti, szavazatarányának megfelelő számú mandátumra jogosult a visszaosztás során.
 - Az a politikai szervezet állíthat jelölteket és vehet részt a választási versenyben az elkülönített helyekért, amely az Országos Választási Hatóságnak tett nyilatkozatban megfogalmazza erre vonatkozó szándékát; ez azt is jelenti, hogy nem vesz részt a többségi mandátumokért folyó

választási küzdelemben.

Önkormányzati választásokat szabályozó törvény

A Néppárt álláspontja az önkormányzati választásokat szabályozó törvény módosítása során felmerült kérdések esetében a következő:

A Megyei Tanács elnökének megválasztása

Számunkra elfogadható a MT elnökének közvetett, a testület tagjai általi megválasztása – ez inkább mutat a „kiskirálykodás” káros és korrupció-generáló gyakorlatának visszaszorítása felé, mint az eddigi közvetlen választás.

A polgármester megválasztása

Bár mind az egy, mind a kétfordulós választási eljárás mellett szólnak pro és kontra érvek, a magyar közösség érdekét a jelenlegi egyfordulós rendszer szolgálja jobban.

Természetes küszöb érvényesítése a megyei tanácsok és a nagyobb lélekszámú települések önkormányzati testületeinek megválasztásánál

A parlamenti választásokhoz hasonlóan, ha egy választási szereplő eléri az egy önkormányzati képviselői mandátumhoz szükséges szavazatszámot, akkor azt a mandátumot kapja is meg, a választói akaratnak megfelelően. Ez az eljárás lehetővé teszi a kistérségi érdekek hangsúlyosabb megjelenítését az önkormányzati döntéshozatalban.

Mindezen javaslatok és szempontok érvényesítése érdekében a Néppárt párbeszédet kezdeményez a parlamenti pártok – kiemelten az RMDSZ – erdélyi és országos vezetőségeivel. A tárgyalások eredményessége érdekében kéri továbbá az államelnök aktív közvetítői támogatását.

Kolozsvár, 2014. március

Szilágyi Zsolt

a Néppárt országos elnöke

Toró T. Tibor

a Néppárt Országos Stratégiai Bizottságának elnöke